

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/4/2016
Identifikačné číslo spisu:	8113219377
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8113219377.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Z. bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. Petrom Rakom, advokátom so sídlom v Prešove, Masarykova 13, proti žalovanej Rapid life životnej poisťovni, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, IČO: 31 690 904, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Danielom Blyšťanom, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, IČO: 47 231 785, za ktorú koná ako advokát JUDr. Daniel Blyšťan, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 174/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2015, sp. zn. 15 Co 51/2015, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2015, sp. zn. 15 Co 51/2015
z r u š u j e a v e c t o m u t o s ú d u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. septembra 2014, č. k. 10 C 174/2013-179 zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice vydaný 19. januára 2012 pod sp. zn. 3 C 2225/2012 a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 27. mája 2015, sp. zn. 15 Co 51/2015, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. V odôvodnení uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu je náležité a presvedčivé, preto naň v plnom rozsahu odkázal. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia poukázal na ustanovenia Občianskeho zákonníka obsahujúce právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv, podal charakteristiku základných znakov spotrebiteľských zmlúv, postavenia spotrebiteľa a vysvetlil, kedy možno zmluvnú podmienku považovať za individuálne dojednanú. Aj podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, ktoré je obsiahnuté v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných poisťných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Odvolací súd zároveň na podporu svojich tvrdení poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, ktoré prelomovo konštatuje princíp ochrany spotrebiteľa, ktorého skutočný význam

žalovaná nijako do reality nepretavuje. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.) a o trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t. j. že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. Uviedla, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalobkyne k jej odvolaniu, nemala možnosť sa s ním oboznámiť a reagovať naň. Zároveň vytýkala odvolaciemu súdu, že jeho rozsudok v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie nespĺňajú požiadavky kladené na riadne odôvodnenie podľa § 157 O.s.p., lebo z nich nevyplýva dôvod pre ktorý bol zrušený rozhodcovský rozsudok a zároveň súd prvej inštancie opomenul svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p. Spochybnila skutkové a právne zistenia súdov, ako i vyhodnotenie dôkazov v jej neprospech bez opory a správnej aplikácie Smernice 93/13/EHS.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovanej písomne vyjadrila, dovolanie navrhla odmietnuť z dôvodu jeho neprípustnosti, resp. zamietnuť, nakoľko považuje rozhodnutie oboch súdov za vecne správne.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti O.s.p., dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 2 C.s.p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a prípustnosť dovolania žalovanej posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238. Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 ods. 1 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd- ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu vád konania uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. dovolateľka tvrdila, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

9. Podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

10. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

11. V súvislosti s procesnou vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., kde dovolateľka namietala, že rozhodnutia súdov sú neodôvodnené, nepreskúmateľné a nemajú požadované náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., dovolací súd takúto podmienku prípustnosti dovolania nezistil. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“ (stanovisko uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016). Najvyšší súd stotožňuje sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvej inštancie obsahujú vysvetlenie dôvodov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia.

12. V preskúmvanej veci je však z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené žalobkyni. Žalobkyňa sa k odvolaniu písomne vyjadrila (č. l. 205-209 spisu), no jej vyjadrenie, hoci obsahovalo skutkovú i právnu argumentáciu, nebolo žalovanej doručené v odvolacom konaní. Žalobkyňa nemala v odvolacom konaní možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, pretože súd prvej inštancie ani odvolací súd jej toto vyjadrenie žalovanej nedoručili v štádiu odvolacieho konania. Túto skutočnosť žalovaná v dovolaní namietala ako odňatie jej možnosti konať pred súdom.

13. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhej procesnej strane daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bola žalovanej v tomto konaní odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

15. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné než rozsudok odvolacieho súdu z toho dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

16. V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne odvolací súd aj o trovách tohto dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.